

فكر مي سندره شوہ

ژوند له يې د امن ساز راوړے دے
فكر ته مې اوگورئ سندره شوہ

محمد الياس

Ketabton.com

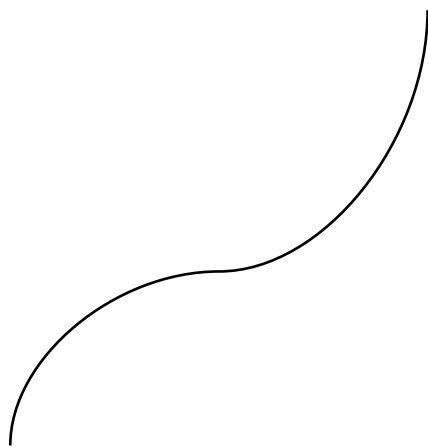
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فکر مې سندره شوہ

محمد الیاس

تړون

د بڼاغلې رحمت شاه سائل په نوم

محمد الياس

سر ليک

شاعري يوداسي فن دے چي انسان په کبني د معاشرے د اصلاح سره سره د خپل ژوند او چاپيرچل د مختلف حالاتو , واقعاتو, احساساتو, خواهشاتو او جذباتو د خلا اظهار په دومره اثرناکه او جادوناکه ډول سره کړے وي چي قلم ورته د ليک په ارمان شي .

دغسي زما قلم هم زما د ژوند د مختلفو حالاتو , واقعاتو خواهشاتو, احساساتو او جذباتو د ظاهرو لو او د خپل ضمير د اواز پورته کولو په لړ کبني د شعورد درياب نه د لاشعور سمندر ته قدم کوز کړے دے کوم چي ستاسو د وړاندې دے.

هسي خو ما د دغې سمندريز خيالونو د احساس د بنکاره کولو خپل پوره پوره کوشش کړے دے, خو بيا هم که څه کمے کوزے په کبني راغله وي نو زه د هغې بخښنه غواړم, ځکه چي انسان د خپله وسه پورې پړوي او ما خپل پوره وس کړے دے .

په خپل دغه کتاب کښې ما هغه پخوانۍ د هلکوالۍ غزلي او
 نظمونه هم چاپ کړي دي کوم چې ما په اولني دوو کتابونو
 کښې په دے وجه نه وے چاپ کړي چې گڼې د اولس د پاره
 پکښې څه خاص پیغام نشته - خودا ځل چي مې پوره پنځلس
 شل کاله پس بیا اولوسته نو په دریم کتاب کښي مي د
 شاملولو فیصله اوکړه ځکه چې ما پکښې د اولس د پاره څه نه
 څه پیغام اولیدو

زه هیله لرم چې زما دغه زیار به یو خوا د پښتون اولس د فکر
 ترجماني اوکړي نو بل خوا به د پښتو ادب جولی هم څه نه څه
 فراخه کړي.

پاتې شوه دا خبره چې زما دا کتاب څومره معیاري دے نو په
 دغه اړه زه د خپل لیک د ښه او بد اړخونو ښکاره کولو ذمه
 واري په گرانو لوستونکو باندې پرېږدم ، چې هغوي څه
 فیصله کوي،

د الله په امان -

ستاسو د رائي په انتظار

محمد الیاس

لويه خدايه

دواړه يو ځائے مې په زړه کښې رازرغون شوه
اوس علاج به مې د غم که د مستۍ کړم

د حجاز د تلو اسباب هم راله جوړ کړه
چې مئين دې په دا هسې رنگ هستۍ کړم

قطعه

عملونه ئې تباه شي برباد راشي
چې د چا په قول و فعل کښې تضاد راشي

د حيا نه مې تندۍ سجده کښې پريوځي
چې په نيمو نيمو شپو کښې دې ياد راشي

غزل

بې ننگه دي بې پته بې هنره شوہ
خُکھ راگوزار مې د نظرہ شوہ

ژوند له ئې د امن ساز راوړے دے
فکر ته مې اوگورئ سندرہ شوہ

بنکاري په وعدو خپله ستومانہ ده
باني کوي اوس نه راخي منکرہ شوہ

زہ به ئې لاهور په شونډو بنکل کر مه
دوي که زما خار د پېښوره شوہ

زہ هم پسې داسې لپونے يمہ
دا چي خنگ زما پسې اوترہ شوہ

خُکھ هر سرے پرې سانډي سور کوي
بنکاري د الياس! شان بې ضرره شوہ

داجي

اللہ تہ درلہ سوال کوؤم بلہا عمر دي ڊير شه
هر ڄائے پہ تا ڊاڊہ يمہ بابا عمر دي ڊير شه

امن لہ پہ صلح کنبې
هم راسره جنگ کنبې ئې
ژوند ځکه اسان بنڪاري
تہ راسره څنگ کنبې ئې

نصيب دي شه سيالی۔ داد ځندا عمر دي ڊير شه
هر ڄائے پہ تا ڊاڊہ يمہ بابا عمر دي ڊير شه

هر ڄائے کنبې وينمہ ڄما د پاره
ڄانلہ دي بيا بيا شر اخستے داجي
پہ بوڊاوالي کنبې دي هم پہ اوگو
زمونڙہ غم پہ سر اخستے داجي

اخير دي هم ڄائيسته شه پہ دنيا عمر دي ڊير شه
هر ڄائے پہ تا ڊاڊہ يمہ بابا عمر دي ڊير شه

زما د بنه ژوندون سوالونه کومے
ته چي دعا د خدائ په در غواړمے
تخت د سليمان تري راله اوغواړمے
هم تري راله بخت د سکندر غواړمے

په ژوند رانه خوشحاله شه رضا عمر دي ډير شه
هر ځائ په تا ډاډه يمہ بابا عمر دي ډير شه

زه چي وړوکے ووم پيسے مي غوښتے
ستا نه په لار کوراو کوڅے مي غوښتے
الياس رالوي شومه ځلمے شومه اوس
گني لا نور به څه قيصے مي غوښتے

الله دي درله توان درکړي رښتيا عمر دي ډير شه
هر ځائ په تا ډاډه يمہ بابا عمر دي ډير شه

هائیکو

خو ځله مات شوم د وطن آئينه
الله دي نه کړي چي چوري چوري شه
غتان غتان در پکښي ځان ته گوري

غزل

د زړه قرار زمونږه ،،، د زړگي سر وړانوې
ظالمه ولي راله ،،، ته پيښور وړانوې

په يو حالت کښې ،،، دي هم خوښ نه يم
زما کافره حجره ،،، مشرک ممبر وړانوې

د دې نه ښه ده ،،، چي کعبه وړانه کړې
د بې اسرې خوښو ،،، زړه او ځيگر وړانوې

اوس جوړوي به ،،، مرغۍ جالې چرته
زما په خاوره چينار ،،، زمونږ نخت وړانوې

په څومره ډلو کښې دي ،،، دا مونږه اوویشلو
د الياس ! قام قبيله ،،، ښه په هنر وړانوې

يادگيرنه ..

د پيښور په پوليس لائن کښې د بمې دهماکې د خبر په اورېدو

۳۱ جنوري ۲۰۲۳ مدينه منوره سعودي عرب

د نوي کال سحره

د نوي کال سحره زړه مي باغ باغ کړه په سيالی راوړه
 د نوي کال سحره نوم پيغام د خوشحالی راوړه

زخمي زخمي پر هر پر هر به نه ئې
 مونږ که راوینن شو در په در به نه ئې
 زما په سر به کاروبار شوم وي
 ته به راحه خو ته خبر به نه ئې
 ته که د امن نه بغير راغله
 د نوي کال نوم سحر به نه ئې

د نوي کال سحره د امن ناوي په ډولی راوړه
 د نوي کال سحره نوم پيغام د خوشحالی راوړه

په هر اړخ او په هر لور غواړم
 سوال درنه نه کووم په زور غواړم
 غم دي د خان سره سمبال کړه واوړه
 زه درنه دا حل تنگ تکور غواړم
 نور ارمانونه مي په زړه کبني نشته
 پښتانه سيال په کلي کور غواړم

دغه ارمان رالہ ډالی راوړه د نوي کال سحره
 نوم پيغام د خوشحالی راوړه د نوي کال سحره

دا خو نيمگري حسرتونه زما
 پوره کره دا خل ارمانونه زما
 نوري د غم پتی پري نه ايردمه
 بڼه دي برخيره دا زخمونه زما
 الياس اميد د خوشحالی لرمه
 وائي رنگين کره ما بنامونه زما

ډکه د گلو نه ژولی راوړه د نوي کال سحره
 نوم پيغام د خوشحالی راوړه د نوي کال سحره

قطعه

تېره ازغي به دې بد زخمي کړي
 د گلاب خانگې ته توپ خه له وهې
 گونگته غلے کښپنه نه رسېږي
 د اوبن غرانگې ته توپ خه له وهې

غزل

منزل ته رسيدو له قافله چي جوړېده
 نيمه کښې ترې پاتي شو قيصه چي جوړېده
 خان جي به مخوريز لره کارونه مخکښې اوکره
 سرکاره په پيسو به دې کوڅه چي جوړېده
 ژړا په دغې راغله چي د کور خلق پکښې وو
 زما د قام د قتل منصوبه چي جوړېده
 قرباني دي عبث لار له ظالمه نيت دې بد وو
 د غټ اختر په غوښو کښې حصه چي جوړېده
 هاغه ننګيالي ياران مي نشته دے ملګرو
 محفل کښې به زما پري دبدبه چي جوړېده
 تا امن يادولو نو ستا سوچ پکښې سنگسار شو
 الياسه! د فکرونو تماشه چي جوړېده
 ۱۱ جنوري ۲۰۲۳ --- دمام سعودي عرب

غزل

سکون وي او قرار په بنار کښې گرځمه
زه چي د سرکار په بنار کښې گرځمه

دا ئې جوړي فيض د عقيدت دے چي
ملنگ ئې زه سردار په بنار کښې گرځمه

مور راله په سر لاسونه ايښي دي
زه چي دا گلزار په بنار کښې گرځمه

خدا ے راباندې دومره مهربانه دے
پلار سره د يار په بنار کښې گرځمه

بنکاري د واپس تلو ورځ ئې راغله
الياس! چي ئې بيمار په بنار کښې گرځمه

مدینه منوره فروري ۲۰۲۳

غزل

خائے پہ خائے بی زیان داسی راکرے دے
زلفو بی زندان داسی راکرے دے

زہئی د اولس د زرہ سلطان کرمہ
خوی رالہ یزدان داسی راکرے دے

کت کبھی چرتہ کوزہ سرتہ نہ کبہنم
خلقو رالہ شان داسی راکرے دے

مونرتہئی د ژوند لارہ بنودلی دہ
خداے رالہ جانان داسی راکرے دے

تندر د غریب پہ کور راواریوی
بخت رالہ اسمان داسی راکرے دے

مانہ بغير ژوند کبني د بل چانه شے
قسم يي په قران داسي راکړے دے

هر ځای کبني د امن سره ياد شومه
ژوند راله تاوان داسي راکړے دے

چاته مي مغروره سر راتیت نه کړو
خداي راله ايماں داسي راکړے دے

الياس! دوخت جابر ته نېغ ولاړيمه
فکر راله توان داسي راکړے دے

هائيکو

نه پري د پاسه د بنگړو به راځي
نه به سل پوري شي په تالايه
د خپل خادر سره چي خپه غزوه

غزل

مال زما ہم سرزما ،،، حار شہ تر دلبر زما
حار شہ تر دلبر زما ،،، مال زما ہم سرزما

مچھ چھ ئی دیدن وکرم ،،، ڊپر راتہ یاد شوے دے
ڊپر راتہ یاد شوے دے ،،، هغه دزرہ سرزما

بوسې بہ درنہ واخلمہ ،،، زرہ مې درتہ شوے دے
راشہ پہ خندا خندا ،،، خوالہ تہ لبر زما

مہ رده پری مرہم رالہ ،،، پر پردہ چھ بنہ اوسوزی
پر پردہ چھ بنہ اوسوزی ،،، زخم او پرہر زما

لر زما ہم برزما ،،، الياس وایمہ بناد دی وی
الياس وایمہ بناد دی وی ،،، لر زما ہم برزما

روتھ دیم - ہالینڈ ۲۰۰۷

غزل

په سترگو کښې مې سترگو ته مو سپرېه چې راځي
په زړه مې لکه غشۍ ورځنۍ سپرېه چې راځي

زه په هر قدم لکه پتنگ به درنه زار شمه
ته لکه د شمعي شان بلپرېه چې راځي

ستا د بنائېست غټه نخښه دا ده پښتني
ناز کوه ادا کوه شرمپرېه چې راځي

زه به مې پرې زړه له ټکورونه ورکوم
ته راته د ورايه نه خندپرېه چې راځي

پرېرېده چې اورونه ئې په زړه بل شي نور
رقيب ته مې په لاره کښې ځلپرېه چې راځي

لا خو وره ئې د چا شک درباندي نه راځي
په لاره کښې حېرانه مه ودرېرېه چې راځي

الياس غوندي کافر ته ئې د ايمان لاره ښودلې ده
په حسن دې غرور کوه نازپرېه چې راځي

حق او باطل

باطل ته باطل وایم که باطل وي
حق ته حق وئیلے نه شم په ناحقه

په حقه که باطل وي باطل بنه دے
حق ته مه وایه باطل ورک شي احمقه

زندگی او بندگی

دومره راته پته ده سجدې ورته کول دي خو
نور ترې خبر نه یم بندگی څه ده؟

مینہ ده وفاده که جفاده تش دردونه وي
لږ مې ترې خبر کړه زندگی څه ده؟

غزل

ماتہ پہ سرو شونڊو کني بيگا ربه
غلے موسيدلے وو اشنا ربه

هغه طبيب يارمي هم قاتل شولو
جوړ مي شے پخپله مسيحا ربه

ولي دي د ميني لپونے کر مه
خلق راپسي کوي خدا ربه

دا د دنياگی ميني نيمگرې وي
زه به يادومه صرف تا ربه

واره د دنيا خدايان هپر کر مه
په ژبه چې مي راشي الا لله ربه

سترگي که فرعوني مي اشنا لري
زړه مي ورته کرے د موسي ربه

جبر چي د دي نري نه ورک کر مه
سترگي مي همپش لري بينا ربه

ما هم د غني د خيال ملگرے کرې
اے د ستر رحمان او لور حمزه ربه

ژوند کبسي راله نور او رها راوله
اے د توري شپي او سپين سبا ربه

څوک چي بل له تاسره شريک گني
کيري پري قسم دے چي غزا ربه

لر مقام دي خپل الياس ته هم ورکړه
اے د لوتے الياس د لوتے عيسي ربه

مدگاسکر۔ ايسټ افريقه ۲۷ مارچ ۲۰۰۲

غزل

زرگے مې پسې چوي خدايه چې بنکلي نه رايي
نو ولي نه رايي محفل ته ولي نه رايي

په حجره جومات مې ياد کړې نور به خه وایم
رقيبہ مالہ بل شاني کنځلي نه رايي

رنگونه ئې اشنا ستا د رخسار چرته ليدلي وو
دا ځکه خو سپرله د خوند په کلي نه رايي

د مينې لېوني به ورته څنگ وايو ملگرو
خواره واره په لار چې ځنگېدلي نه رايي

رېباره دروغ مه وايه رښتيا خبره وکړه
لږ شور ئې د بنگرو وي دومره غلي نه رايي

راخه چې د قاتل اشنا کوڅې لره دې بوخم
الياسه که دې ذهن ته غزلي نه رايي

غزل

يو خوا خندا بل خوا خفگان وينمه
په يو زرگي کښي دوه خوبان وينمه

ستا په خندا کښي ستا نه ورک شومه زه
اوس چي تا گورمه نو خان وينمه

نظر د ميني راله ميني تپز کړو
په يوه لحظه کښي درست جهان وينمه

ولي تپوس کوي زما د سترگو
چي آئيني ته دې حيران وينمه

قاصد مي د ورايه هسي نه خونبيري
الياس پکښي نخښي د جانان وينمه

غزل

چرتہ غزل چرتہ نغمہ بہ شمعہ
مخامخ مہ گورہ لمبہ بہ شمعہ

چي راتہ گورې نو پت پت گورہ
چرتہ سپرلے چرتہ ورمہ بہ شمعہ

تاؤ دې نظر لہ دومرہ مہ ورکوه
چرتہ بي خود چرتہ نشہ بہ شمعہ

تہ کہ راگورې نو راگورہ اشنا
زہ کہ درگورمہ اودہ بہ شمعہ

زہ خو بس ستاد وجي زہ يادپریم
کہ تہ رانغلي وايہ خہ بہ شمعہ

د زړگي رنخ مې هسي نہ رغيړي
کہ تا لړ وخاندلہ بنہ بہ شمعہ

الياسہ دا رنگي اشعار مہ ليکہ
چرتہ سائل چرتہ حمزہ بہ شمعہ

غزل

راشہ چي ٽڪور شي پي ما گرانہ تہ بہ چرتہ ئي
 خوب زيرہ مي سلگي وهي جانانہ تہ بہ چرتہ ئي
 ستاد سپين رخسار هغه لمبہ مي يادہ شوپي دہ
 يہ د نور بخري ماہتابانہ تہ بہ چرتہ ئي
 خنگ بہ د هجران شپو کبني خندا د وصال گورمہ
 هر خواتہ غماز دے يہ درمانہ تہ بہ چرتہ ئي
 ستانہ بنگلے نہ گنمہ دا د بنگلاگانو بنار
 ڊپر راتہ ياد پري طوطہ کانہ تہ بہ چرتہ ئي
 ستاد ياد پي کلي کبني مي فکر رازلمے شولو
 سوچ مي غزل خوان شولو ارمانہ تہ بہ چرتہ ئي
 هسي هم گلشن مي د اميد تالہ والہ شولو
 بندي مي کرہ درختم درلہ زندانہ تہ بہ چرتہ ئي
 الياس! درنہ خيل حق غواړي سوال نہ کوي
 سپرلے دي رانہ وړے دے خزانه تہ بہ چرتہ ئي

غزل

حسن لبوني ته ئي بار بار سوچونو وڙے يم
بيا نرگسي سترگو ته د يار سوچونو وڙے يم

ته خو خپر خزانہ د ازغو نہ بغیر نہ راحي
زہ دې تگ راتگ ته بهار سوچونو وڙے يم

نہ خاندی بس يہ ملگرو نور دې ماتہ خاندی
لا ئي غرغندو ته د رخسار سوچونو وڙے يم

تہ راتہ ساقی گورے جامونہ چرتہ رانہ کڙي
لا د مستو سترگو د خمار سوچونو وڙے يم

توپک او قلم دواڙہ مې خواڙہ خواڙہ ملگري دي
ناست يمه شولگرہ کنبې د بنکار سوچونو وڙے يم

چغې د الياس د پرهرونو به سر پڙي څنگ
پېغلي ولولو ته د نگار سوچونو وڙے يم

غزل

سترگه د سبا په توره شپه کبسي ځلېدلې ده
يا چرته ليلي راته د بامه خندېدلې ده

څنگه به د بل غېږې له ځي که پښتنه وي
ټول عمر زما سره ملگرو اوسېدلې ده

بنکاري چې زمونږ کلي ته بيرته راراوانه ده
نن مې په سحر کبسي گسه سترگه رپېدلې ده

ځي چې د وطن ناوې په سره ډولۍ کبسي راولو
نن مې غيرتي وينه په تن کبسي جوشېدلې ده

ماته خو ئې پټ پټونې اوسه پورې ياد دے
سترگو ته مې نه گوري زما نه شرمېدلې ده

خپل مې کره جانانه زه خوستا هغه الياس يم
دا چغه مې هر ځائې کبسي د زړه نه راختلې ده

غزل

دوارہ پہ یو خائے وے ڊپر بہ نئے وے نو
بس خو چي یوتے وے او یوزہ وے نو

نئے بہ دا دردونہ وو او نئے بہ دا غمونہ وو
چرتہ ورکو توالی کنبی چي مرہ وے نو

وڻي بہ مې خله کنبی ستا خائست ته اوبہ نئے راتلې
تے دامرسي نہ ہم خوږه وے نو

بیا بہ درتہ نئے گورمہ خپر دے خو
مرہ کہ پہ ڊي بانڊي خفہ وے نو

یہ رقیبہ چرتہ وې قاتل اشنا راغله وو
تا بہ ہم لیدلے وو خو نئے وې نو

هسي نور نازونہ اداگاني راتہ مء کوه
ما وې زپه درکومہ خو وږه وې نو

يا جوړې رقيب دې چرته لاره کښې رټلې وۀ
يا دې چرته څښلي وو چې سره وې نو

نۀ راتلمه ځکه دې اشنا ديدن له نۀ راتلم
تۀ مې په خيالونو کښې پرته وې نو

خبر دے که گونگے شم پروا نشته دے
بس چې سترگو سترگو کښې کاته وے نو

ما به هم د خلقو نه په غلا باندې دروکتل
تۀ چې به زما په تماشه وې نو

ما لکه پتنگ به دې طواف د سپين رخسار کوؤ
تۀ چې به د شمعي شان لمبه وې نو

بيا به د الياس په زړۀ کښې يره د بېلتون نۀ وه
بس چې زمونږ داسې تله راتله وے نو

غزل

گرانہ ثبوت ئې کره لوخرې نۀ دي
کومې خبرې مې ستا ورې نۀ دي

چې لپوني هم په کبسي خائے نۀ مومي
دغه صحرا نۀ ده دا شرې نۀ دي

دا خو زما د زړۀ لوگي دي اشنا
په چاپرچل ماحول کبسي لړې نۀ دي

بې د منته رضا کيږي چرته
لا مې جرگې ورباندې کړي نۀ دي

بيا رقيبان ولي په ما خبروے
چې ارادې دې راتۀ خرې نۀ دي

چې ستا په نوم ئې قربان کرے دے سر
ژوندي دې خدائېگو هغه مړي نۀ دي

الياسه منده خبر خبر ئي واخله
لا دې د پنبو تهاکي سترې نۀ دي

غزل

خبره دا مې د زرگي خوبنه وه
ستا د نظر ئي سادگي خوبنه وه

نن چي په کلي د بېلتون غر شو
دغه به گرانه د مرگي خوبنه وه

کلے پرېرېدمه چرته خمه درنه
جانانه ستا هم بي ننگي خوبنه وه

چي ستا په در کبسي مې سوالونه کول
زما دا خپله ملنگي خوبنه وه

د آشنا مخ ته دې سجدي ونه کړي
الياسه خنگ دې بندگي خوبنه وه

غزل

هر وختي مستي غوارمه خوند غوارم
زه ليونے شوے يمہ ژوند غوارم

لږ شاني د امن نندارے له ءم
لږ په پرهرونو مي پيوند غوارم

زه په خپله خاوره هر پښتون لره
فکرونه د ملالي د ميوند غوارم

جنگ مي د مرگي کور ته راغله دے
زه په خوب اوده ولي مړوند غوارم

خود سره زړه د بل خبري نه مني
دا حکه د خپله خانه پند غوارم

الياس له چي په فکر لگوي بنديز
دا ظالم جابر په قيد کښي بند غوارم

غزل

داغ د تهمت چي مې د مينې په لمن پاتي شو
د زړه ارمان مې ارمانونو ته غمژن پاتي شو

تا خو و خڪے قدرې لږ وړپوو نه دې وکړه
زما معصوم معصوم ارمان په زړه دفن پاتي شو

ستا د جبين د مسکي خال په ننداره وومه زه
د فکر ټال مې په خيالونو کنبې وپرژن پاتي شو

د ژوند اوږدې ترخې لمحې به مې تېريږي څنگه
وروکې خيال که مې بغير ستا د دیدن پاتي شو

خلق په مينه کنبې سرونه صدقې گړځوي
الياسه ستا نه په کنبې کله کور وطن پاتي شو

غزل

د دیدن تېرې دې جانانه په کتو مېرۍ
ما په راتگ دې د وصال په شوگيرو مېرۍ

لږ مې نزدې کره ځانته مينه بې تولې را کره
سياه رانه خپږي ما د شونډو په بوسو مېرۍ

زه ئې قسم دے په دې نه يممه که هر څنگه وي
جام مې نسکور کړو ما د سترگو په کاسو مېرۍ

پخوا به ستا په گودر ناستي ما له ژوند را کوو
اوس مې په شرنگ کلي بې شانې د بنگرو مېرۍ

په الاهو کنبې دلاسه نه شو زړگے د الياس
لکه ماشوم ئې د ديوانو په قيصو مېرۍ

پورټ راښد د بې ۲۰۰۲

قطعہ

ماتې د خوږ زړگي نغمې مې نۀ کړې
 گل مې کړه گل مې کړه سپرلې مې نۀ کړې
 اسره مې هر ځائے کښې په تا کړې ده
 چاته په ژوند کښې بې اسرې مې نۀ کړې

دعا

خدايه داسې لېومے خمار مې گله کړې په ژوندون کښې
 چې نۀ زۀ د چا غماز شم نۀ مې بل سرے غماز شي
 دا ارمان که مې پوره شو نو قسم دے لويه خدايه
 هر پرهر به مې سپرلے شي هره چغه به مې ساز شي

سپرلي

يا خو دا ټول چمن رنگين کړه راله
 يا خو مې زخم له دردونه راوړه
 سپرليہ تش دې راتله نۀ منمه
 جولى دې ډکه د گلونو راوړه

غزل

کله مي ژوند شي کله دار ملگرو
د يار د زلفو هر يو تار ملگرو
چې راته گوري او زاريري رانه
وېمه چې زار شمه ترې زار ملگرو
لر ترې پوښتنه د اشنا کوؤمه
اوگورئ څه شولو رېبار ملگرو
پردو نه ولي گيله مند شمه زه
خپل مي ازغي شوله د لار ملگرو
تاب مي نظر کښي د کتو نشته
لمبي ئي خپژې له رخسار ملگرو
صفا انکار دې راته وکړي اشنا
خپر دے که نه کوي اقرار ملگرو
الياس به ولي اوبنکي نه خخوؤم
بيا ئي په زړه وريري يار ملگرو

غزل

ژوند کښې مي سيالی لره مسکا ته ورځې شمارمه
د چا په انتظار ېم دا زه چا ته ورځې شمارمه

ژوند خود ترخو نه بغير هيڅ په ما پېرزو نه کړه
مرگه زر رادرومه زه خو تاته ورځې شمارمه

زېرې د راتلو پرې چا د ښکلي جانان کړې دے
سترگو له خوب نه ورځي اشنا ته ورځې شمارمه

رنگونه ستاد شوخ رخسار ترې ځم راټولومه
ښکلي سپين سحر نوي سبا ته ورځې شمارمه

هسې د الياس په لېونۍ مينه شکمنه ئې
ستاد در ملنگ يم صرف تاته ورځې شمارمه

پورټ راشد دېۍ ۲۰۰۱

غزل

درنہ لوگے چي پھ لور شومہ زہ
 بیرتہ نغمہ شوم بیرتہ شور شومہ زہ
 ستا مسیحا نظر مې ونہ لیدو
 د خیل پرہر پھ چغو سور شومہ زہ
 د لپونتوب جامي مې وشلولي
 نہ د صحرا شوم نہ د کور شومہ زہ
 د میني لارہ رانہ ورکہ شولہ
 ستا د تہمت پھ تکو تور شومہ زہ
 خمہ مانی د ستمگرو سپزم
 خدایہ لمبہ شومہ سور اور شومہ زہ
 ستا د بنائست گلان بہ وخاندوم
 لکہ سپرلے پھ وطن خور شومہ زہ
 ستا د عرفان پھ مطلب پوہہ شومہ
 چي دي پھ در ربہ نسکور شومہ زہ
 د خیل الياس قدر مې ونہ کرلو
 خيلي پښتو تہ مې پښور شومہ زہ

غزل

سلگي مې زړه کښې په درزاشوې ياره څه دې وئيل
ښه ده په خپله چې رضا شوې ياره څه دې وئيل

ما وې بهانه به جوړوې چرته رخصت به اخلي
نظر دې ټيټ کرو په خدا شوې ياره څه دې وئيل

د حيرت کړښې دې په مخ باندي خورې غوندي وې
چې آئينې ته په ځلا شوې ياره څه دې وئيل

پرهر مې وازه خوله ازغو ته د خزان ژړله
د گل په ژبه چې گويا شوې ياره څه دې وئيل

ستا اشارو باندي زه نه پوهېدم ساده وومه زه
قدم دې ونختو په شا شوې ياره څه دې وئيل

تا به دروغ دروغ گنلي د الياس خبرې
وعدي د مينې مو رښتيا شوې ياره څه دې وئيل

غزل

د زړه نه اه مې بي قراره اوځي
 چي ستا يادونه ترې دلداره اوځي
 تا پسي خم به په دې دشتو دشتو
 خبر دے که ساه رانه په لاره اوځي
 ته چي رانه شي په ما گرانه اشنا
 اوبنکي د سترگو مې بي واره اوځي
 که په خندا شوې په محفل کبسي راته
 دا رقيبان به ټول د قاره اوځي
 داسي ستا نوم زما په خوله راشي
 لکه نغمه چي د ستاره اوځي
 ژرېره مه گلہ زما د سترگو
 هسي نه اوبنکه گناه گاره اوځي
 چي خلق اووائي د چا به ئي ته
 نوم ستا د خولي مې بي اختياره اوځي
 الياسه ورشه نن جرگه پرې وکره
 چرته په زړه کبسي که ئي لاره اوځي

غزل

دا ستا په مينه کښې رسوا به شمه
چرته جانانه په ژړا به شمه

تر خو چې ياره د خپل ځان نه يم
تر هغې مه وايه چې ستا به شمه

ته خو رانه غلې بې پښتو وختې
خپر د پښتون يم زه رابه شمه

که ته راځې بابا کښې سوال کوې نو
زه منجور د پير بابا به شمه

د هر چا مخکښې راته مه قارېره
ياره د خلقو د خندا به شمه

الياسه جرگې ورپسي بيا ولېره
پرون ئې وئيلي چې پخلا به شمه

غزل

ساقی دې روند شي مېخانه دې نۀ وي
سترگې راواروہ نشہ دې نۀ وي

اشنا رقيب کہ دې ډېر ولمسوي
بد خوبہ نۀ کوې کہ بنۀ دې نۀ وي

وړوکے نۀ يم چي دھوکہ بہ مې کړي
نظر دې ټيټ ساتہ کہ زړۀ دې نۀ وي

چي مرور اشنا پخلا پرې نۀ شي
ژړا دې ورکہ شي نغمہ دې نۀ وي

تاتہ سجدې د تصور مزہ کړي
کعبہ دې نۀ وي بت خانہ دې نۀ وي

الياس پرې زړۀ ټکورؤمہ گلي
لږہ ترخۀ شۀ کہ خواږۀ دې نۀ وي

غزل

زرگے چي پھ گوگل کبسي مي حيران راسره وه
تصوير د مستو سترگو د جانان راسره وه

جرگي ئي رالھ وارھ نا امبده وي ليگلي
دا بنه ده چي پھ لاسو کبسي قرآن راسره وه

دا ستا چي ارداه د تلو ئي دومره زر بدله کره
فطرت مي ملگرتيا وکره باران راسره وه

والله گني زمانه پھ ژوندون د هيريدو نه دے
هر حائے رقيب غماز وه هر شيطان راسره وه

شهرت دي د بنائست گلابه هسي نه مني
ستا غم کبسي ژر بدله تول جهان راسره وه

الياس به تري نه زار کره ژوبل مينه د زره
ملگرو که ملگرے مهربان راسره وه

غزل

خوب وينم اشنا خوبونه نۀ وينې
ما په شان زما خوبونه نۀ وينې

زۀ وړپسې لارمه مجنون شومه
ته لا د ليلي خوبونه نۀ وينې

پاخه لپونيه اوس ئې پرېږدوه
ته به ئې لا سبا خوبونه نۀ وينې

څنگه به د ژوند دا سترې لار وهې
ته چې د اشنا خوبونه نۀ وينې

هسې په دروغو کبني ژوند تېر نۀ کړې
الياسه که رښتيا خوبونه نۀ وينې

لويه خدايه

کوي نن تاته د خوارانو گيلې
زما قلم د غريبانو گيلې

په وږې خپټه در په در گرځو
وايي تر څو به مونږ نهر گرځو

راکړه سپرله مونږ له خزان دې واخله
واخله د غم نه ډک جهان دې واخله

چې په کبسي بڼه په خوشحالي تېر کړو
دوه ورځې ژوند مونږ په سيالي تېر کړو

چې په کبسي مينه د دلدار وکړو
هم په کبسي ستا ذکر اذکار وکړو

نو خدايه ژوندون راله لږ نور راکړه
کمزورو متو له مې زور راکړه

پېښور ۱۹۹۸

لتيون (ازاد نظم)

په لتيون ئي گر خېدمه
خلقو وي راته چي نشته
ما وي شته دے شته دے شته دے
خلقو وي راته چي نشته
ما وي خپر دے بس که نشته
خو دا زړه مي راته وائي
خه خو شته دے خه خو شته دے
که خه نه وے بيا به نه وے
دا د شته او نشته خبري
خلقو وي که شته نو خنگ دے
ما وي نور بنکلا او رنگ دے

انجام

رو اخله قدم گرانه مقام دې توري خاورې دے
دومره غرور مه کوه انجام دې توري خاورې دے
ورشه لږ په در کبسي ئي په چغو چغو وژاره
صبر تور ابانه گل اندام دې توري خاورې دے

ملکرو

يا به د گريوان دا خو تارونه پسي وشلوم
يا به مات زرگي له د فکرونو جامي جوړي کړو

نور دا د وطن بوټي لغړ سوغړ ليدم نه شم
خئ چي دې وطن له د گلونو جامي جوړي کړو

اختر

په خاوره پښتنه چي مي د امن خادر خور کړمه
دومره زور مي نشته دم زه په اختر خه کووم

زه يو لپونے شان مسافر يمه ما مه چپړئ
کله کور مي نشته دم زه په اختر خه کووم

کراچي کښي د اختر په شپه ۱۹۹۹

غزل

چي لاهو دي کرم د ميني په درياب کبني
ولي مخ دي رانه پت کړو په حجاب کبني

خم چرته صحرا کبني خائله بکلے اشنا گورم
ته ورخه ناصحه گوره ئي کتاب کبني

يو امېد په زړه د خپل ارمان لرمه
دا چي اورم د شباب نغمي رباب کبني

خدایه ولي مي سپرلے درنه غوښتلو
نزاكت نه وه ازغي وو په گلاب کبني

د پتکي خاوند به نه شي اسان نه دے
خر که اودروے هزار خله محراب کبني

د جانان د در دربان مي کړه خالقہ
نور خيالي تصوير ليدے نه شم سراب کبني

د سيالي راحت ژوندون مي په نصيب کړي
الياس نه شم سوزېدلے په عزاب کبني

لویہ خدایہ

یو دې ژوند د مستی راکړو
بل دې ټول خمار خمار کړم

یو دې سترگې بینا راکړې
بل دې زه مئین په یار کړم

یو دې زړه د خودی راکړو
بل دې ترې د دیدار کړم

اوس چې ستا په در وهمه زه خالقه
خیل ژوندون له یوه چغه د سیالی

نو ستا مخلوق راته تندے د کرنو ډک کړي
چې زه غواړم ستا نه امن د نړۍ

ډاډگيرنه

په مينه مينه او ادا ب ټنگو و
 خپلې نغمې به په رباب ټنگو و
 ډېر د ازغو سره مو او پالسه
 اوس به سرې پانې د گلاب ټنگو و
 دوي دې حرام شوده څکوي په بچو
 مونږ به جائز حلال شراب ټنگو و
 اوس به پردی وينې دوي څنگه خټي
 مونږ چې د خپل اختيار کتاب ټنگو و
 اوږدې تسپې چې د ریا ساتي
 دغه ملا به د محراب ټنگو و
 پردے محل به وي تر کومې ورځې
 ځئ چې جونگرې د احباب ټنگو و
 اوس به دا خوار اولس پخپله راځي
 مونږ چې نغمې د انقلاب ټنگو و
 دغه دستور د الياس خوښ نه دے
 ځئ چې جنون د خپل شباب ټنگو و

غزل

راخه جانانه راشه خوشحالی دي نور خه نه دي
وهم ئي ستاپه غېره کبني سلگي دي نور خه نه دي

سبا به گورے نه يمه نن راشه په خدا يمه
يو خو ورخي مې پاتي د سيالي دي نور خه نه دي

ته ورسره راشه چې رنگين سپرله ترې جوړ شي
گل شوي په چمن کبني مې کلي دي نور خه نه دي

مرهم پرې راله کېږده پرهرونه ترې جوړ يږي
غمونه مې په زړه باندي دلي دي نور خه نه دي

جانانه د سرو سترگو خمارونه پکبني گډ کړه
محفل کبني په شرنکاراته پيالي دي نور خه نه دي

الياسه ! د واپس راتلو خبر دې ورته اوکړه
ولاړې درته پېغلي په بلي دي نور خه نه دي

غزل

د خپل ناترسه زړه نادان تپوس د چا نه وکړم
 مینې حېران کړمه حېران تپوس د چا نه وکړم
 ستا د قاتل چنگېز نظر که د سپېره تندي نه
 د خپل رینبې رینبې گریوان تپوس د چا نه وکړم
 هر چا پېغور د مینې راکړو هر چا ورتلم
 اوس د بنائسته بڼکلي جانان تپوس د چا نه وکړم
 پردے وطن دے ټول اغیار دي په کښې یه ملگرو
 زه د خپل کلي طوطه کان تپوس د چا نه وکړم
 وخت هم د خپلو ناکړدو انتها وکړه په ما
 اوس د زخمي زړه د ارمان تپوس د چا نه وکړم
 خدایه په دین او دنیا دواړه دې ملیان قابض دي
 د ژوند ټپو له یه قربان تپوس د چا نه وکړم
 تا د اوږدو زلفو په ټال خوندونه راکړه اشنا
 یاس د صلیب دار او زندان تپوس د چا نه وکړم

سپرلي ته

د مست رنگونو نه دې زار سپرليه
چې ورله گل وينم رخسار سپرليه

زاره زخمونه مې ورغلي نه دي
لږ دې گلان شينده په وار سپرليه

په خپل پرهر به ژبه نه ږدمه خو
که ته مې درد له شي قرار سپرليه

د مات زړگي نغمې به ماتې نه شي
که ته نغمه شي ته ستار سپرليه

چې لامبوزن خيال مې لاهو کړمه پرې
لږ خو چپه شه لږ اېشار سپرليه

الياس به ژوندون په شوگيرو تېروي
ستا د راتگ په انتظار سپرليه

غزل

ستاد سترگو د مسکا له برکتہ
یم خلاص شوے د جنجال او مصیبتہ

د بل چانہ وایہ خہ لہ گیلہ مند شم
تا پہ خپلہ رسوا کرے یم قسمتہ

چپی وعدی پورہ کولے اشنا نہ شپی
پہ محفل کنبی راتہ مہ گورہ نور نبکتہ

د ستم دغہ ترخی لوبی دی پرپردہ
لر مې اوگورہ دی سوی شانتي زپہ تہ

ستا خوړو راتہ د ژوند تراخہ سپوا کرہ
ما پخوا توبہ ویستلی وه الفتہ

پہ گربوان کنبی مې نور خائے د شلبدو نشته
خہ ورکپړہ ما نہ خہ غوارې غربتہ

پہ خندا بہ جام د زہرو ورلہ نوش کرم
اے ساقی کہ راکوې ئې بي منته

شېخہ وروستو بہ جمات تہ دوارہ ورشو
لا وزگار نہ یم د خپلہ عبادتہ

د مړ رور غوښي بہ څنگ چيچي پہ غاښو
خولہ ساتہ دې پہ هر حائے کښي له غېتہ

چي قدم بہ پرې د مينې اشنا کيږدي
لا تراوسہ دې الياس ! گورمہ ورہ تہ

قطعه

خلق بہ پرې هسې د ارمان د قاتل شک کوي
مونږ له خو مسکا ئې د ژوندون زبرے راوړے دے

شپہ د هجر ستري ده او مينہ پہ کښي گورمہ
سترگو کښي ئې بيا د سباؤن زبرے راوړے دے

بغاوت

ساقی راواروہ شومتوب پرپرہ
لا خو نشہ زرگے خمار مې نہ دے

حکھ خو ویم چي انقلاب دي راشي
پہ خپل وطن کسې خپل اختیار مې نہ دے

چې د غریب پہ غونبو شخوند وهي
داسې ژوندون هډو پکار مې نہ دے

چې د بېوسو قتل عام جوړ وي
باغي یم نہ منم سرکار مې نہ دے

پېښور یونیورسټي ۱۹۹۷

قطعه

یا به وخورم ککری د دشمنانو
یا ودان به کرم صفونہ د غازیانو
کہ آزاد مې وطن نہ کرلو او مړ شوم
ماتہ مہ وایئ نامہ د شهیدانو

قطعه

دا خوتہ ئي چي په ما پورې خدا کرې
گني درست جهان زما د غمه ژاري
د نظره چرته نه شي په ما گرانه
په بار بار دې توکم مخ ته حکه لاري

وطن ته

شغلي په کبسي د اور وي او که واوره
حمه هم ورته په تا د ننگ د پاره
د اغيار قدم زغملے نه شم واوره
زه د خپل وطن په پاکه پاکه خاوره

قطعه

ترے نبه يم خدايه صبر راله راکره
چي د شوم ساقي په جام کبسي دي پيدا کرېم
کلمه به هم پښتو کبسي درته وایم
چي د نر پښتون په قام کبسي دي پيدا کرېم

غزل

تہ مي زړۀ تہ د خپل ځانہ ډپر غريب ئي
ځکه ناز درباندي کړم تہ مي حبيب ئي

چي هم زړونه ماتوي هم ئي علاج کړي
نہ پوهېږم تہ لا دا څنگه طبيب ئي

اے پښتونه د ژوندون تراني پرېږده
رسېدلے تہ په برخه د سليب ئي

خوشحالي مي د قسمت نہ هر ځائے تختي
درد او غمه تہ مي هر ځائے کښي نصيب ئي

اے الياسه! د غټانو مينه پرېږده
بدقسمته يو پښتون ئي بل غريب ئي

غزل

ما وي زه پښتون يمه قتليرمه
تا وي زه هم ستا په شان نريرمه

ما وي خوشحالي ده زه چي اوخاندو
تا وي چي غمگينه يم ژرپر مه

ما وي چي خوب وكرم په پستو لپچو
تا وي چي لاس مه راوړه تخنپر مه

ما وي هه چي يو بل له غاړي وركړو
تا وي چي شيشه يمه ماتپر مه

ما وي ته به ساز ئي زړه كښي پروت زما
تا وي چي نغمه يمه خورپر مه

ما وي خوك ملگره به د ژوند لتوي
تا وي په الياس! به راغورپر مه

غزل

بنڪاري لڳو ڀڄي ڊ ڊي سوچونه کومه
 رباب راسره نشته ڊ نغمي سوچونه کومه
 نوم ئي راته مه اخلئ زه ئي پڙنم ملگرو
 لا ڊ مصور ڊ فن پارې سوچونه کومه
 ورشه كه يقين ڊي نه وي ستوري راله وپونسته
 ستا ياد ڪنبي قسم ڊي زه ڊ شيپ سوچونه کومه
 زڙگيه ڊ اغيارو په خبرو دهوڪه نه شي
 زه هم ڊ هغو شان ڊ هغي سوچونه کومه
 رها به شي چي مخ ڊي ڊ خادر نه بهر نه ڪري
 لا ڊي زه ڊ زلفو ڊ تيارې سوچونه کومه
 خدايه ڊا بتڪي بتڪي ڪورونه ئي وڊان ساته
 زه لا په ڊي خاوره ڊ تپي سوچونه کومه
 جرگه ڊرپسي راغلمه ساقِي چي بيا رانه ڪري
 تر ڇو پوري به داسي ڊ توبي سوچونه کومه
 خدائڳو الياس نه يم لڳو يم سڀلنه يم
 ستا ڊ مخي څنگه ڊ گيلي سوچونه کومه

غزل

ازغن ماحوم چي مي بهار شي هله
د زره زخمونه به قرار شي هله

د منصور ياد به بيا تازه شي دلته
بس چي ستا زلفي زما دار شي هله

خپل کار ته هر يو سره کار وائي
کار چي پرده شي نو بيگار شي هله

لار د منزل دومره اوږده خو نه ده
سره چي ودريري ايسار شي هله

د زره درزا مي لږ سبوا غوندي شي
اشنا په سترگو کښي چي قار شي هله

بيا که الياس ته لپونے وائي نو خبر دے
خيرې گرپوان چي ئي تار تار شي هله

وېش

کله لاندي کله بر نښه
رېه تاته ستا په در نښه

رېه څه ښکلې دي وېش دے
چا له اوږه چاله ترخه

د چا کور له بلبل بوځي
چا له بد اواز د خر نښه

چاته تش کچکول په لاس کړي
د چا تاج شاهي په سر نښه

چاله جوړه په سينه کړي
ته د خپلې مينې کر نښه

چاله ژوند د نور نه ډک کړي
چاته هگران کړي نور د نرخه

چالہ جام د مئيو ورکړې
چا ته وے تالہ کوثر بنه

چاته غم په موسېدو کړې
د چا بڼخ په زړه خنجر بنه

چالہ دار کرے تال د زلفو
چالہ سره لبان شکر بنه

چالہ تش دردونه ورکړې
چالہ بڼکلے خوږ دلبر بنه

ستا د ورکړې نه لوگے شم
خوښ الياس په خپله برخه

هائیکو

په ما يې تيل با تي سيزلي دي خپل
زه چي ژوند یم دا مي نه ده پوره
گني د دوي خيال کښې شهيد وومه زه

ژوند

د ازغو په څوکو تلل دي
که د زړه وينې څټل دي

د چا سترگې يادول دي
که سرې شونډې ټکلول دي

ژوند د مينې نوم دے ربه
که ځان اور باندي سپزل دي

د چا ياد کښې ترمې اوبڼکې
د لېمو نه څڅول دي

که د ظلم په دنيا کښې
د هر چا پېغور زغمل دي

د بې وسه مظلومانو
فريادونه اورېدل دي

کہ د خوارو مزدورانو
پہ تندي خولي بہیدل دي

د جنت پہ ارمانونو
د ریا سجدې کول دي

کہ پہ مړو اړو کښې ربه
سرې سکروتي لټول دي

ژوند د نور ثء نوم دے ربه
کہ شعرونه تش ليکل دي

د خلوص جذبہ پکار ده
کہ پہ خوله الله وئيل دي

د ملا پہ شان هر حائے کښې
تش د حورو خوب ليدل دي

کہ د يار د تورو زلفو
پہ تالونو ځنگيدل دي

په شين باغ کښي د گلونو
تش ازغي راټولول دي

که د مال په وجه ځان ته
د غريب سر ټيټول دي

ژوندون څه دے راته وايه
دا گټل دي که بائيلل دي

ملا واوریده لگيا شو
ژوند نيکي جنت گټل دي

چي بڼه کره بڼه به رېبې
دلته هر څه په بدل دي

د ملا خبره بڼه وه
ما وے ژوند داسي کول دي

خو چاپيره چي نظر کره
واړه وينم بد عمل دي

دا سوالونه گيلې نه دي
دا خو خان پوهه کول دي

زه به دومه قدرې اوویم
ژوند خو ظلم ورکول دي

د سکون پسي الياسه
هلته دلته گړخيدل دي

ژوند خومينه زياتول دي
ژوند رضا د رب گتل دي

يوکوهاما - جاپان ۲۰۰۸

هائیکو

په زور او نوي باچا بحث کيدو
پکښې زمانه هم پوښتنه اوشوه
ما و د دواړه د يوخره غوړونه

غزل

چي همپش به پکڻسي تگ مي د پرواز وه
د زره فصل مي په هغه ياد ښپراز وه

د خپل نظر په پيمانه مي ستا جلوې تللي
د عشق رموز زما کمزوري د مجاز وه

د ارمان خاوري کېدو سامان ئې جوړ کړو
د نظر غرور ئې بل شانې د ناز وه

خپل تخليق ئې د تخليق نه مرور کړو
د خالق د فن په دغه حائے کښي راز وه

ته چې راغلي دومره زر په تېرېدو شو
گڼي څومره سفر اوږد وه دراز وه

د جانان مطرب نظر مصرعه تپه کړه
د الياس ا د مات زړگي د نغمو ساز وه

انصاف

سر ماتولو له مي سنگ جوپوم
 خو پوهه نه يم دا به خنگ جوپوم
 د وطن خوارو له به دا خلي
 زه محلولنه دومره دنگ جوپوم
 چي ورته فکر به هم اونه رسي
 داسي بنائسته به زه پالنگ جوپوم
 خپله پښتو به پرې رنگينه کړمه
 د خپلو وينو نه به رنگ جوپوم
 ساقي چي ستا په رحم پاتي نه شو
 خپلي مستي له به زه چنگ جوپوم
 يا به بچي بچي فرعون وي دلته
 يا به دا هر سره ملنگ جوپوم
 قميص پرتوگ خود پښتون جامه ده
 بي ننگه خلقو له به لنگ جوپوم
 دلته خو هسي هم انصاف نشته
 شمعي بلپره خان پتنگ جوپوم

نظم

ما وي وشه دي كرمه
تا وي سرور د خه دے
ما وي تيارې جوړې شوې
تا وي دا نور د خه دے؟
ما وي زه نه پوهېږم
تا وي قصور د خه دے؟
ما وي زخمي دي كرمه
تا وي دردونه بنه دي
ما وي ديدن له راشه
تا وي زخمو نه بنه دي
ما وي پتنګ يمہ زه
تا وي اورونه بنه دي
ما وي سوزېږمه پرې
تا وي اهونه بنه دي

غزل

لڙ مسڪے شي لڙ قرار شي لڙ نشه نشه خمار شي
چي تا اوويني دلبره نو زڙگي مي په درزار شي

د هجران په تورو شپو کښي مي زڙگي په سلگو اووي
بس په دي اميد ژوند ۽ يم چي آشنا به رانه زار شي

دا مسڪے مسڪے چي گرځم نور څه نه دي اے خدايه
دا خو ځکه خوش حال ڀرم چي خزان به مي بهار شي

د پښو خاورې ئي گلان شي جنتونه ترې جوړيږي
چي ئي تگ د دروېشانو ملنگانو په رفتار شي

بيا خبر د ۽ که الياس ! ته لپونه وائي ملنگرو
چي ريښي ريښي گرېوان ئي هم تار تار شي

ورو کوالے

زہ بہ دې د مخ د اننگو پہ ننداره ووم
تہ بہ پہ شلغاتو کنبې مصروفہ او مشغولہ وې
پخوا پخوا چي مونږ بہ پہ کوڅو کنبې بيلوري کول
تہ بہ پہ ميرگاتو کنبې انځنبتې بي اصولہ وې

خہ بنکلي وختونہ وو چي دواړہ بہ يو ځائے وو
مينہ وہ رنگونہ وو چي دواړہ بہ يو ځائے وو

اول خو بہ دې هيڅ نہ وې چي ما بہ درتہ وکتل
اوس چي لږہ لويه شوې نو قار اخلي
اول خو بہ دې ويئل راتہ چي نن بہ کوډگي کوو
اوس چي لږہ پوهہ شوې نو قار اخلي

ځائستہ شانې خيالونہ وو چي دواړہ بہ يو ځائے وو
مينہ وہ رنگونہ وو چي دواړہ بہ يو ځائے وو

مخکبسي خو به دواړه سره يو ځائے گرځېدل خو
اوس به په بهانه باندې گودر ته د اوبو راځې

مخکبسي خو وړه وې که به هر څه دې کوله خو
اوس په سره جوړه کبسي به محفل ته په لمبو راځې

ځائسته خواړه يادونه وو چې دواړه به يو ځائے وو
مينه وه رنگونه وو چې دواړه به يو ځائے وو

ما سره خبرې د هر چا په مخکبسي مۀ کوه
اوس گورم د خلقو په نيتونو کبسي تريووالے دے
لار کبسي لږ په ترس اوړه چې ځي راځي
اوس گورم د خلقو په سوچونو کبسي تريووالے دے

معصوم غوندي خوبونه وو چې دواړه به يو ځائے وو
مينه وه رنگونه وو چې دواړه به يو ځائے وو

بغاوت

راشه خان پوهه کره اثر واخله
راشه زما خان او ځيگر واخله

که دې پکار وي خدائېگو شل ځله
واخله زما د زرگي سر واخله

گرانه يوې روپۍ ته لاس مه نيسه
چېب کښې چې څومره مې دي زر واخله

زه خو انسان يم دغه وس دمه زما
امه چې گرځېږې در په در واخله

خدایه چې ستا مخلوق سوا لگري گرځي
پکار مې نه دي مال وزر واخله

چې په کښې خوار غريب خندله نه شي
د خپل رنگين سپرلي سحر واخله

بس نور غمونه پري ليدلے نہ شمس
زما د سترگو نہ نظر واخله

چي د غريب گريوان ته لاس اچوي
خدايه لږ دغه زورور واخله

خدايه جابر په زمکه پاتي نه کرے
د وخت فرعون د وخت شمر واخله

دا چي پري حق په جارويئله نه شي
خدايه د دغو نه ممبر واخله

يو خو د حق خبري اوکره ورته
الياسه ورشه خان له شر واخله

د يو بي وسه سوالگري ماشوم په ليدو

ارباب روډ پيښور ۱۹۹۸

غزل

تپوس له مي د خوب زړگي قراره چي راځي
د لري راته خاندہ خوبه ياره چي راځي

د خلقو ستمگرو د تهمت نه که يريږي
مخ دي پتوه خبر دے په لاره چي راځي

گډ کړه د مستي نه پري دا واره مېخاني
د يار د تورو سترگو نه خماره چي راځي

دا خړي خړي خاورې مي دکلي راله شني کړه
زما د خوار جونگري ته بهاره چي راځي

الياس له تري پېغام د خوشحالي په منډه راوړه
د يار د خوا نه تہ راله رېباره چي راځي

غزل

لکه په غشو مې ځيگر ولگي
 چې ستا په سترگو مې نظر ولگي
 ته چې په ناز پورته کوې دې سترگې
 خاص پرې زما د زړگي سر ولگي
 داسې دې ويشته يم د سترگو په تير
 لکه مرغی چې په وزر ولگي
 ستا په راتگ دومره رها شي گله
 لکه په شپه کبسي چې سحر ولگي
 مينې دې دومره دردوله يمه
 لکه تندې چې په کمر ولگي
 د وطن پېغلې پکبسي مستې گرځي
 چرته په کلي چې اختر ولگي
 الياسه ! ورشه نندارې له د يار
 چې بازارونه په گودر ولگي

غزل

مستي او نور غواړم
جام او سرور غواړم

ستانه يو ښکله دلبر
خدايه مخمور غواړم

پرون مي نه څکله خو
نن ئي ضرور غواړم

ساقی يو څاڅکے درنه
ښه په غرور غواړم

الياس ! په خوب کښي جانان
خدايه حضور غواړم

غزل

مينه مستي چي رنگ په رنگ نه کوي
شېخه تر هغي به چنگ پنگ نه کوي

آه او فرياد به دې خوک خه ووري
د زړه ربابه که ته تنگ نه کوي

تر هغي پوري به دې حکم په مستي
جامه تر خو پوري چي کرنګ نه کوي

بغير د ميني نه ژوند نه تپريږي
ژوند چي تپري مينه به خنگ نه کوي

په احترام راله نامه خو اخله
خپر د په سر که راله جنګ نه کوي

که پښتنه ئي نو د بل سره ته
په خپل الياس ! به ولي ننگ نه کوي

غزل

مسته تماشه د مینې غوارمه
 مرگ دې په کوخه د مینې غوارمه
 بس دے د بېلتون خبرې مء کوه
 زء درنه قيصه د مینې غوارمه
 خور نظر دې تريخ نء کرې
 خورہ چي خوارہ د مینې غوارمه
 اومنه دا بوته خوله دې سمه کره
 خوله درنه په خوله د مینې غوارمه
 زړء دې رانه بد نء کرې بي زړء نء شي
 زړء درنه په زړء د مینې غوارمه
 نوره به د تا تا مينه نء کوي
 زء خو درنه زء د مینې غوارمه
 شابه کره په سترگو کنبې رااوگوره
 اشنا لره مزه د مینې غوارمه
 شابه کره غزل غزل سزا مې کره
 الياس درنه نغمه د مینې غوارمه

غزل

زړه ترې صبرؤم خو صبرېدو ته مې زړه نه کيږي
 څنگه درنه بېل شم بېلېدو ته مې زړه نه کيږي
 وځانده مسکۍ شه دا دې وخت د ژړېدو نه دے
 او بڼکو مې وئيله څخېدو ته مې زړه نه کيږي
 سترگې دې خونخوارې دي خوڅه وکړم مجبور يمه
 جوړ دسترگو جنگ شو تختېدو ته مې زړه نه کيږي
 ته چې راته وائې اشنا هېر مې کړه دا څه وائې؟
 زه دې هېرؤم خو هېرېدو ته مې زړه نه کيږي
 تناکې او پولۍ شولې په پښو کښ مې دم نشته دے
 نور د چا په ياد کښې رنځېدو ته مې زړه نه کيږي
 ځي چې په هر لور د خداگانو ډيوې بلې کړو
 خپر دے که بس غم دے ژړېدو ته مې زړه نه کيږي
 شوم کله په سر الياس! بيا به ورته نه راحم
 ستا کلي کښې نور بس او سپدو ته مې زړه نه کيږي

غزل

گلاب چي راتہ خاندي گلدستي ترې جوړوم
بنائيسست ترې جوړوم خانله نغمې ترې جوړوم

غصه شے لره سره شے د حيا نه ماته ماته شے
گله خپل ژوندون لره نغمې ترې جوړوم

گناه مي صرف دا وه چې په تا باندي مئين ووم
تا هم دنيا ته وئيله لپونے ترې جوړوم

خبرې ئې ترخې کړې د الياس سره نو وئيله ئې
بد خو به دے لوتے شي سم سرے ترې جوړوم

الياس چرتہ پردے نة کړي پردے وطن ملگرو
ورخم شدل پښتون طوطه کانے ترې جوړوم

غزل

نن چي مې سترگو کڻي رودونه راغله
بنڪاري اشنا چي ستا يادونه راغله

ستاد بنائست غوتي گل شوي نه وي
چي د سپره خزان بادونه راغله

اول نظر دي زلزي جوڙي ڪري
بيا چي مسڪي شوي قيامتونه راغله

د خپل تپوس جواب مې اوموندلو
ستا په تندي کڻي چي ڪوتونه راغله

الياسه! وار چي د ديدار نزدي شو
سترگو ته ولي دي خوبونه راغله

غزل

رحم په کښې نشته دے جنون په کانو ولي
ستا کوڅه کښې ياره ستا مجنون په کانو ولي

اظهارد خوږې مينې مې تراوسه راز ساتلے دے
ستا نظر مې هر وختي قارون په کانو ولي

د وصال په طمع طمع د برداشت سندرې وائ
خبر دے که په خپله مې ژوندون په کانو ولي

گلي به د پردو پردو نه څنگ کووم
ستا مې هر پېغور ياره جبين په کانو ولي

ښکاري قانون د مينې نه پېژني
چې د الياس غوندي نيازبين په کانو ولي

غزل

شہ چي پھ خورِ زرگي زما تيريري
وايم چي دا به پھ هر چا تيريري

ولي گمان به پري د غل نه کووم
اشنا چي غلے مي پھ خوا تيريري

د شرمه مخ گلاب پھ پانو پت کري
هغه چي چرتھ پھ خندا تيريري

زه ئي د ناز ادا پھ صف کني شمارم
خبر دے که خانله پھ سودا تيريري

داسي الياس ته ستا يادونه راخي
لکه پھ گل باد د سبا تيريري

هغه خواره وختونه چرتہ لاره

چې به زما سره په څنگ گرځېدې
په هر اړخ به مې په ننگ گرځېدې
هغه خواره وختونه چرتہ لاره

چې د يو بل نه زارېدو به په کښې
چې بېلېدو نو ژړېدو به په کښې
هغه خواره وختونه چرتہ لاره

هغه د نيمې نيمې شپې خبرې
خوږې خوږې پستې پستې خبرې
هغه خواره وختونه چرتہ لاره

هغه چې تا به ماته وئيله اشنا
خدائے دې زمانه مه کره بيئله اشنا
هغه خواره وختونه چرتہ لاره

قسم په خدائے رانه به هېرې نه شي
بغېر له تانه بې مې تېرې نه شي
هغه خواره وختونه چرتہ لاره

چي کله کله به بنسپري دې وکړي
يا به په وره کبسي اشارې دې وکړي
هغه خواږه وختونه چرته لاره

تر هغې به غزل ليکم

چي تر څو سپوږمۍ ځليږي
چي تر څو ستوري پرقيږي
چي تر څو پتنګ سوزيږي
چي تر څو شمعي بليږي
تر هغې به غزل ليکم
چي تر څو مينه ژوندي وي

چي تر څو باران وريږي
چي تر څو گلان ټوکیږي
چي تر څو هوا چليږي
چي تر څو اوبه بهيږي
تر هغې به غزل ليکم
چي تر څو وينه ژوندي وي

ډنډوره

په روح کښې ساه گډه شي
ژوند کښې خندا گډه شي
ته چې مې خيال ته راشې
ټوله دنيا گډه شي
لکه په توره شپه کښې
سپينه رڼا گډه شي

جنون ترې جوړ شي لېونې شي سرے
چې د مازغو سره سودا گډه شي
نو بيا به خه کوو جواب راکړه
چرته خبره که نن دا گډه شي

چې زه پاگل يم مئين شوم په تا
گرانه هر حل يم مئين شوم په تا

غزل

وريت دي شمه خپر دے په اورونو کۀ سوز پر مه
رنا به خوروؤم تيارو کبسي شمع به بلي پر مه

چا چي د وطن په نوم د تن وينه ورکړي ده
زۀ په هغه مستو لپونو باندي ناز پر مه

نۀ منو د ميني په چمن کبسي د نفرت اواز
وکړئ ملگرتيا راله دي چغي ته جو پر مه

اوبسکو مي د سترگو د وطن مزدور ته چغي کړي
نور چي فکر ونۀ کړي زۀ ستا ملگره کپر مه

د ميني د قرآن تفسير به وايمه سحر مابنام
زۀ لکه نغمه به په دي ټول اولس خور پر مه

ورحم چي د ماليار نه ئي د پالني تپوس وکړم
تر خو به لکه گل غوندي په باغ کبسي مراوي کپر مه

خنک چي تۀ په خپل جابر نظر باندي ناز پر مه دي
الياس د خپل اختيار چغي ته داسي خوشحال پر مه

درې شعرونه

دردئې نصيب شوے په هرځائې کښې ژریدلے دے
چا چې په بې ننگو زړه بایللے دے

ولې به شعرونه په پښتو ژبه کښې نه لیکم
ماته په غورونو کښې پښتون آذان وئیلے دے

ستا گڼې الياسه په شعرونو کښې درد چرته وو
بنکاري انقلاب په نظريه کښې دي راغلے دے

فلسفه

خوره د چا په سترگو کښې خندا هم فلسفه ده
دنیا ده په دنيا پسې دنيا هم فلسفه ده

اشنا نه به چې خلقو مي په لاره تپوس وکړو
ما وې به ورته غلي شئ چې دا هم فلسفه ده

غزل

ژريڙي مې په سرو سترگو ارمان په نيمه شپه کښې
ياد چې راته کله شي جانان په نيمه شپه کښې

پوښتنه مې څوک نه کړي زه د غم سلگۍ وهمه
ستم دې راپغاړه کړو خفگان په نيمه شپه کښې

شمعه چې د خپل خائيسټ رڼا په مخ خوره کړې
سوزي پرې د مينې پتنگان په نيمه شپه کښې

مالياره د رنگين ماحول پوښتنه رانه مه کړه
سپرله خورانه ورې د ځزان په نيمه شپه کښې

د الياس زړه دې ازار کړو چې رانغلې ته دلبره
کتل به مې ستا لارو ته حېران په نيمه شپه کښې

غزل

غمونه هېرؤم د انتظار لارې ته گورمه
زرگيه صبر وکړه د دلدار لارې ته گورمه

بس نور ئې د ستم او د جفا خبرې مه کړه
زرگيه بې قراره د قرار لارې ته گورمه

په باغ کښې د گلونو خنډيده راته ياد شوي دي
چېران چېران خو ځکه د بهار لارې ته گورمه

نغمې ترې جوړؤم ستا د راتگ په خوشحالي کښې
دا ځکه د بلبل د مست چغار لارې ته گورمه

راهه شي په دې طمع عبث ژوندون مې تېر کړلو
الياس خدايه هر وختې د يار لارې ته گورمه

غزل

کہ سجدې مې درتہ ونۂ کړې دلبرہ
د ابلیس پہ رنگ مې وشړہ لہ درہ

ستا تقدیر کبھی جنت نشتہ سجدې مۂ کړہ
پہ طواف باندي حاجي بہ نۂ شې خرہ

کہ مې دار تہ خپڙوې ہم حق بہ وائم
د منصور پہ رنگ مې ودانگل د سرہ

چې ازغي ئې نن ماتيري ستا پہ پښو کبھی
تاتہ چا وئیل چې داسې گلان کرہ

کہ اغیارو لہ دې وران کورونہ نۂ کړہ
پہ کوزہ کبھی بہ دې بند کړم سمندرہ

ما وې بنۂ وایمہ حق دے تل بہ ئې وایم
تا وې چپ شۂ داسې مۂ وایہ کافرہ

زہ خو ستا پہ خندا پايه ژوندے يم
ته په خه شولې زما نه مروره

ستا يادونو د ژوندون خواږه راكړي
لكه بوټے كړي تازه د ډېران سره

د ظالم د ناكړو خلاف ملگرو
ملاكند نه مې راوړي ده سندرہ

د ژوندون فلسفې مه چپړه الياسه
گنې جوړ به لېونے شې زوره وره

هائیکو

خه نوي شان خبره ده
د خداي د نامے زار شمه
پنټون يمہ او ژوند کوؤم

داسي مہ وايہ

ياره ستا د ميني نه توبه توبه
چپ شہ کبرژنه داسي مہ وايہ

ستا ياد کني سحر مابنام ژرپر مه
چپ شہ دروغژنه داسي مہ وايہ

ستا نه به بغير وختونه تپر کر مه
چپ شہ مکرژنه داسي مہ وايہ

ستا نه ساه اوباسم دروان يمه
چپ شہ زنکندنه داسي مہ وايہ

دا جائيداد زما د پلار نيکۀ دے
چپ شہ خار خجنه داسي مہ وايہ

الياس د غني خان نه مخکني تلے نۀ شي
چپ شہ غوئمجنه داسي مہ وايہ

غزل

فراق نزدې شولو ژرپر مه خم
سم په سلگو ترې روانپر مه خم

د تهمتو نو پپتے نه شمه ورے
د يار کوخه کنبې نه ودرپر مه خم

جرگې ترې ټولې بې نوا راغلي
نن ورته پښو باندي غورپر مه خم

د ژوند تيارو کنبې د منزل په لټون
د لپونو په رنگ خندپر مه خم

الياس دې د مخ رنا ته هر ماښام
لکه پتنگ غوندي سوزپر مه خم

غزل

د غم نه ډک پېټې په سر کوڅې ته
ځمه ورځمه د دلبر کوڅې ته

گورمه ستا د مخ لیدو د پاره
کله ما بنام کله سحر کوڅې ته

د زړه ارمان مې په سلگو ژړیږي
خلقه چې ځم د ستمگر کوڅې ته

بس د قاتل انتظار ملا ماته کړه
په بانه راشه د گودر کوڅې ته

تا پسي گرانه د ادب کلي کښې
الياس ورځم د قلندر کوڅې ته

غزل

د دار پہ سر چغې وهم لپونے
پرږدئ چي مږ شمه بي غم لپونے

راشه پونبتنه مي د حال وکره
گني والله درپسي مرم لپونے

د يار په مينه کني واپس روغ شو
خلقو نعرې کرلې چي کم لپونے؟

خدایه ما هسي لپونتوب خوښوو
تا رانه جوړ کرلو سم دم لپونے

ستاد الفت ستاد مسکا د وجي
الياس! يادپریم چم په چم لپونے

غزل

عبث راتہ بنکاريزي بي له تانه اوسپدل
په دې ناترسه کلي کبسي جانانه اوسپدل

واوره کليوال زه د رنگينو پسرلو يمه
تاسره مې خوبن نه دي خزانه اوسپدل

خوک چي په کتکي هم کتت ته نه رسي
ستاد لاندې خه رنگي اسمانه اوسپدل

ستاد بنکليو سترگو د خمار په طمع طمع
تر خو به تپروم داسي حيرانه اوسپدل

الياسه بي وعدې اشنا سحر راغله
خلق ورته هسي د بېگانه اوسپدل

خبري

چپ مء پاتي کپڙه خو بس خء خبري اووايه
د مينې لپوني ته په مزه خبري اووايه

بيا به گورے ماته داسې نء وائي چي داسې دي
ورشء بنء په جار ورته د زرء خبري اووايه

خان ورته د وچي ملا جوړ کره چي خوشحاله شي
هم ورته د دين نه ډکي بنء خبري اووايه

ستا خبري يه خوږه زما په زرگي بنء لگي
اشنا وي ماته صرف گوري تء خبري اووايه

کومي چي به تا په وړوکوالي کبسي کولي نو
خء کنه اشنا نن خو هغه خبري اووايه

الياسه په سجدو شء خانه سوال دي قبول شوم دے
بيا په ماني سرء شوہ وي ئي نء خبري اووايه

دا زه څه ليکمه

دا زه څه ليکمه

دا زه بڼه ليکمه

که راته وائي نو

بيا ئې نه ليکمه

او که وچې مې ئې ليکه

نو بيا ئې زه ليکمه

غله شه مرا کنه

حالات د زره ليکمه

زه بگتي نه وایم

سمه قيصه ليکمه

دې وږو تږو لره
برخه حصه ليکمه

چې په کږو لارو ځي
ورته کاره ليکمه

ژوند که تريخ دے خو
زه به خواږه ليکمه

د دے غزل سره مې
خلقه نېټه ليکمه

خو چرته به تے خبر شي
ځه وي به نه ليکمه

نوع تہذيب

ترمي خولي د اوري
يخه هوا د ژمي

په مست ماحول کښي چرته
مسته گدا د ډمي

د بېوسي نه کږده
هلته رڼا د شمعي

بچي په کور کښي وايي
مورته په خه دا ممي

د پښتنو په رنگ کړي
خدايه کړه وړه مي

کہ حق مي نہ غوڻبتلو
ماتہ کري خولہ مي

صبر کولہ نہ شي
بس دے نور زرہ مي

خدايہ تہ اوبخني
رالہ نيڪہ مي

هائيڪو

د جھالت راباندي ختمہ دہ خو
د دوؤ پہ مينڃ کڻي فيصلہ کومہ
زہ د ڀندو پہ ڀنار کڻي کون باچا يم

تصوير ازاد نظم

لکه په توره شپه کښې ښکلې سپوږمۍ
د سباؤن ښکلې رڼا جوړه کړي
داسې د خيال په دنياگۍ کښې زما
دا ستا تصوير گله مدام جوړيږي
ما وې چې نن به ستا تصوير گلې
زما سره زما د مينې په نوم
يو څو خوږې خوږې خبرې وکړي
خو ستا تصوير راته گوم سوم ولاړ و
زما د خيال سره ئې نه کولې
خوږې خوږې د محبت خبرې
ما وې نن به زه له تانه گلې
پوښتنه کوم چې دا جفا ولې کړي
خو ستا تصوير راته گوم سوم ولاړ و
زما د خيال سره ئې نه کولې
خوږې خوږې د محبت خبرې

غزل

زخمونہ د پرہر مي خند بدلہ چي راتلې
گلان درتہ پہ پنبو کبسي ټوکېدلہ چي راتلې

ورک شي يہ سپرليہ رنگيني در پکبسي نشته دے
ازغي بہ مي بدن کبسي ما تېدلہ چي راتلې

پېغورونہ تھمتونہ مي پہ هر اړخ ليدلہ
غمونہ مي پہ زړه راورېدلہ چي راتلې

د ډبرې خوشحالي نہ بہ ساقبي پہ مېخانہ کبسي
تش تور خالي جامونہ کړنگېدلہ چي راتلې

د حيانہ پتېدہ بہ د وريخو پہ تيرو کبسي
سپوږمي درنہ جانانہ شرمېدلہ چي راتلې

الياس! درتہ پہ سرو سترگو پہ لارہ کبسي ولاړ ووم
قيصہ د انتظار مي ختمېدلہ چي راتلې

غزل

ورغم پسي ملگرو کہ جنون چغې وهي
بيا د دار په سر راتہ ژوندون چغې وهي

دا دور خواني مرگے مې د يار په خوا کبسي نه غواړي
لمحو کبسي د وصال راتہ بيلتون چغې وهي

اے شابه د سبا ستوريه و خلبړه زر
تر خوبه مې زرگے د سباؤن چغې وهي

بس نور ئي د قاتل نظر په غشو سورے نه کرے
توتې توتې زرگے مې لا د يون چغې وهي

يواخي زه الياس! په ژړا سر نه يم ملگرو
د ميني په قانون کبسي په زرگون چغې وهي

غزل

درد به دي نصيب شي په درمان نازېره مۀ
زړگيه لېونيه په جانان نازېره مۀ

مينه غرور نۀ غواړي مينه خاکساري غواړي
بس دے کنه ياره په خپل ځان نازېره مۀ

برداشت کړه شابه زر زر دغه سختې مرحلې
نر سپاهي شۀ په خفگان نازېره مۀ

سبا به شي رڼا به شي ورک به شي فنا به شي
يه پېغلي سپوږمۍ ته په اسمان نازېره مۀ

الياس! د يار د پاره په دار بنۀ يمه خبرشه
ته گورم دلبره په زندان نازېره مۀ

غزل

گناه گار زړه مې لږ ثواب غواړي
اشناد سرو سترگو شراب غواړي

مړوند دې سپين مه خلوه لاليه
زړه مې د سرو شونډو گلاب غواړي

خلق د حورو طلبگار دي خدايه
زړه مې جانان خانه خراب غواړي

ستاد سرو سپينو انگوپه خاطر
ډېر دا خپل ځان لکه کباب غواړي

نورې وعدې ورسره مه کړه اشنا
الياس ! د دې سوال جواب غواړي

حسن

(د قلندر مومند د يو نظم لوستو نه پس)

حسن په مينه کښې د خيال د گڅېدو نوم دے
 حسن په گل کښې د خوشبو راتوکېدو نوم دے
 حسن د شفق د کنارو نه هم جوړېږي خو
 حسن په اسمان کښې د وريځو خورېدو نوم دے
 حسن په نرو شونډو خندا ته هم وئيلے شي
 حسن په سرو سترگو کښې د مينې جوړېدو نوم دے
 حسن په زخمونو تش د مالگې دوړول نه دي
 حسن دوا ته د پرهر د خندېدو نوم دے
 حسن سمندر کښې غورځنگونو باندي ياد شولو
 حسن په ميرو کښې د باران راوړېدو نوم دے
 حسن د خيالونو په دنيا کښې خوب ليدل دي خو
 حسن په سراب کښې د نظر د هوکه کېدو نوم دے
 حسن په هوا کښې د سيلۍ راتلو ته هم وائي
 حسن په شنو ونو کښې د پانورپېدو نوم دے
 حسن ملگرتيا د فن په جار باندي کول دي خو
 حسن د باطل نه هم د زړه د صبرېدو نوم دے

حسن ننگ او پت دے پہ وطن قربانبدل دي
حسن غيرت دے د پڻتو پوره کبدو نوم دے
حسن د تيارې نه پس رڼا راتلو ته هم وائي
حسن په شپه کښې د سپوږمۍ د ځلېدو نوم دے
حسن د ازغي سره د گل ليدو ته هم وائي
حسن په چمن کښې د شبنم راوردو نوم دے
حسن د لفظونو تش الفاظ راورول نه دي
حسن شاعري کښ د غزل پورې کبدو نوم دے

اسلاميه کالج پېښور - ۱۹۹۸

هائيکو

پرون په غبرگو جنازو ولاړ ووم
خوا کښې دکس نه مي تپوس اوکړو
ويئل ئي د روڼو په ډيران جنگ وؤ

غزل

زما د خوږ زړگي قراره ياره
راخه چي يوشو خدای د پاره ياره

ستا دې قسم وي چرته پرې نه ږدې
ما د ژوندون په نيمه لاره ياره

چې دې غصه په مخ خوره شي کله
ويني دې خاخي له رخساره ياره

ساقی په گوت مي تنده نه ماتيرې
شابه راواړوه بې واره ياره

ستا د راتلو په انتظار کبسي خدائېگو
ما به کتل شاته په لاره ياره

کچکول کبسي د دیدن خپرونه راکړه
اے د الياس ملنگ خاکساره ياره

غزل

چې ستا بنائست ته گلابونه خاندي
د زړه پرهر ته مې غمونه خاندي

داسې سحر به ولي نه غوارمه
چې په کنبې خدایه ما بنامونه خاندي

زرگيه ته د جانان غم ورے ئې
ماته د هجر تورتمونه خاندي

چاته د خپل ميني ارمان ژريري
ماته خواړه د چا يادونه خاندي

چې د سپورمې په مخ داغونه ويني
ستا د سپين مخ شينکي خالونه خاندي

چې د الياس! مستي ئې وليدله
ساقی په لاس کنبې دې جامونه خاندي

غزل

سرہ سکرو تہ شي لمبہ شي
چي غصہ شي چي غصہ شي

بنائست نور دي هم سپوا شي
چي خفہ شي چي خفہ شي

ما د پارہ ہم هغه ئي
کہ تہ ثہ شي کہ تہ ثہ شي

قند شکرې کر مہ ہپرې
چي خورہ شي چي خورہ شي

پہ هر حاء دي حکہ ستائم
چي قيصہ شي چي قيصہ شي

ٲول ماحول دې سندرېز ڪڀو
چي نغمه شي چي نغمه شي

بس دے نور ظلمونہ مء ڪڀه
چرتہ مڀه شي چرتہ مڀه شي

الياس! مسڪے شي په ٿڙا ڪنبي
چي ترخه شي چي ترخه شي

هائيڪو

وچ په ناحقه يو بل اوزوروي
ديٻنتون دغه سوچ ڪه دغسي وو
د مخڪنبي تلو گمان دي نه ڪوي بيا

مینه

پہ ہر قدم ترپنہ زارپہہ کلیوالہ بہ وی
زما د زرہ معصومہ مینہ دہ لپوالہ بہ وی

کم دے خو درگوہر ئی بیا بیا خچدو د ککو
ما وی زما شانې د غم سرہ خوشحالہ بہ وی

ستا د فریب د خندا دوہ معنی ئی زدہ وی چرتہ
زرہ مې معلوم دے نہ پوہیڑی مذوب حالہ بہ وی

الیاسہ د صبر تعویز اوکڑہ دلاسه کڑہ زرگے
اخر بہ تالہ غارہ درکڑی خو بی حالہ بہ وی

غزل

کہ دې پہ مړو سترگو کتلے نۀ وے
جانانہ زړۀ به مې بائبللے نۀ وے

کہ ستا وفا راسره مل وے اشنا
په دار به هيڅ کله ختلے نۀ وے

زړۀ مې نادان دے نۀ پوهيږي گنې
والله چې تۀ خو دومره ښکلے نۀ وے

په ډکه خله به ولي نۀ خندېدې
زما د زړۀ ازار وهلے نۀ وے

لږه پښتو ننگ ئې لرلو گنې
الياسه! ته به خندېدلے نۀ وے

غزل

ستا د تصوير په ننداره تېره شوه

د هجر شپه خومره خوږه تېره شوه

ستا د راتگ څه پته نه لگېده

په کښې مودې او شوي موده تېره شوه

زما خوبونو ته به څنگه راځي

په دې فکرونو کښې مې شپه تېره شوه

د باغ گلونو هسې نه خندله

ستا د بنائست په کښې قيصه تېره شوه

د جانان سترگو ته مې نه شوه کتے

نن په ما داسې حادثه تېره شوه

الياسه! دا ولي وارخطا ئې دومره

داسې ښکاريږي محبوبه تېره شوه

غزل

سورے سورے سورے سوغے خيگر گرخمه
د يار د لاسه در په در گرخمه

جانان د قصدا مرور شو رانه
خکه د خانه مرور گرخمه

ميني دې ياد په لېونو کرمه زه
خکه د خانه بي خبر گرخمه

راته ئي وئيلي وو سحر به راحم
خکه تکل کښي د سحر گرخمه

خلق سجدي کوي جنت غواړي
الياس ! لټون کښي د دلبر گرخمه

غزل

زرہ مي د سيالی نہ پہ درزا شولو
نصیب چي مي دیدار د خوږ آشنا شولو

وعده د نيمي شپي ئي د راتگ راسره کړي وه
رانغله شپه تېره شوه سبا شولو

ستا به يمه ستا زه د بل چا کله کېدے شمه
دا رنگي آشنا مي نن گویا شولو

هغه د گلونو بنائسته بنکلے جانان زما
شم به لېونے که د بل چا شولو

هسي دي الياسه د آشنا خبري نه مني
بيا درنه په تلو تلو کسي رضا شولو

سوچ مې لپونتوب ته رسولے یم

سوچ چې په خدا شي

نو فکرونه ترې خبر شي

فکرونه چې راوینس شي

نو خیالونه ترې خبر شي

خیالونه چې بیدار شي

نو یادونه ترې جوړیږي

یادونه چې سپوا شي

نو زړگے مې نه صبریږي

چې په زړه کښې صبر نه وي

بیا نرے نرے خوږیږي

چې نرے نرے خوږیږي

نو جانان راته یادیري

جانان چې راته یاد شي

بياد ڄانه بي خبر شم

چي ڊ ڄانه بي خبر شم

درپه در خاوري په سر شوم

درپه در خاوري په سر شم

ستاد کورپه خوا چي ورشم

ستاد کورپه خوا چي ورشم

خلق وائي لپونے دے

هائیکو

زما چي کار ورپکښی اونہ شولو
پت مي ملگري ته په غور کښي اووے
خر مي شاگرام خو پکښي اوليدلو

غزل

نیولے تل مې د زبہ پورې جانان
وېم ورتہ یو خہ وائی نورې جانان

سترگو له خوب به د شپې څنگه ورځي
اسمان کبني ستائي راتہ ستوري جانان

په کومو سترگو چې ئې غلا کړې وه
اوس په هغو سترگو راگوري جانان

ماحول تياره شي سپوږمۍ نه بنکاريري
چې په رانجو کبني سترگې توري جانان

الياس! ترې نه بل وطن ته کډه يوره
اوس مې دې نه رايې په لوري جانان

زما کلے

اوس پہ بنائست ئي زه اوچت وينمه
په کبسي چي نخبسي د جنت وينمه
راته دا ټول جهان دوزخ بنکاري
په خپل وطن کبسي چي غربت وينمه

د غرونو منخ کبسي دا جانان کلے دے
دغه زما خپل طوطه کان کلے دے

داد ولو که د خورونو او سيندونو ده
که دا بنکلا ئي د دنگو غرونو ده
سپرله خو شه خزان ئي هم رنگين دے
دا معجزه ئي د مستو جونو ده

شه د عظمت او د شه شان کلے دے
دغه زما خپل طوطه کان کلے دے

اوس پہ زہگئی ترے یو ارمان غواہم
 ماشومہ مینہ ترے قربان غواہم
 دغہ نرو تنگو کوخو تہ ئی زہ
 لوگے لوگے دا تہول جہان غواہم

زما دہر ارمان ارمان کلے دے
 دغہ زما خیل طوطہ کان کلے دے

زہ ئی دسترگی عظمتونو نہ زار
 پہ کبھی صحرا او دشتونو نہ زار
 دا چہ بیکلا ئی یو پہ دوہ کرہ گلہ
 ددغہ کلی دگلونو نہ زار

پہ الیاس حکہ خو ڍپر ہران کلے دے
 دغہ زما خیل طوطہ کان کلے دے

ستا نہ پتہ پناہ خہ دہ؟

بي گناہ دوزخ کبھی پروت دے
پتننگ کرې گناہ خہ دہ؟
چي د اور پہ لمبو سوزي
ترې نہ شوې خطا خہ دہ
د غريب نہ تپوس وکرہ
دولت خہ دے غنا خہ دہ
نابينا ترې خہ خبر دے
تيارہ خہ دہ رنہا خہ دہ؟
دا تپوس د ناوې وکرہ
سرخي خہ دہ حنا خہ دہ
اے د ميني بي خبرہ
دعا خہ دہ ثنا خہ دہ
تہ پہ دغہ خيال لاهو ئي
حورہ خہ دہ حلوا خہ دہ
د جانان د خيشت د مخي
ستا د حورو خندا خہ دہ

شېخه زر کره راته وايه
کعبه شه ده مني شه ده
بي د مستو شوخو جونو
دا نيمگري دنيا شه ده
درته وایم لويه خدايه
ستا نه پته پناه شه ده؟

قطعه

ژوند زما خاوري ايرې شولاړم اورباندي ستي شوم
ستا په مينه کبني جانانه تهمني شوم تهمني شو

دا چې تاته په سجدو شوم خلقو چغې کرې کافر دے
ما وې چپ شئ ناپوهانو جنتي شوم جنتي شوم

غزل

پرہرد مات زړگي مي ژړېدو کښې راته اوخاندل
تا چې د سرو سترگو په ککو کښې راته وخاندل

جوړه ترې د حسن يوه نوې ننداره شوله
ساقې چې د ماښام په رنگينو کښې راته وخاندل

زړگي مي کړې رخصت د انتظار لمحي په مينه
وصال چې د هجران په تورو شپو کښې راته وخاندل

گونگي چې مي گلشن کښې په چغار خوشحاله وليد
لعل د امېدونو مړو اېرو کښې راته وخاندل

الياس! نه د ستم هغه زړې خبرې هېرې شوې
گل چې د ازغو سره ميرو کښې راته وخاندل

سیلی

دا د کوم اړخ نه راغله

بې خبره په مستی

چې د پېغلو د سرونو

لوپتې ئې په هوا کړې

دا ظالمه ستمگره

دا د مینې بې خبره

بیا راغلي ده چې وران کړي

د معصومو مرغو جالې

بیا راغلي ده چې وران کړي

نبأستونه د باغونو

نرمی پانې د گلونو

نوا! څنگه غلے شم ملگرو

څنگه چپ پاتي شم ربه

د سيلۍ په ناکړدو

چې ظلم روا وگنې

او مينه نه پېژني

نو درته وائم ربه

داسې سيلۍ باندې طوفان راولې

هائيکو

د عبث سوچ په دائره کېنې بند يو
دنيا سپورمۍ کېنې ځانله ژوند گوري
مونږ په ياگانو باندي بحث کوو

غزل

بې لوظه بې پښتو ده او بې ننگه خوا!
دا مې خوښه شوې ده لا څنگه خوا!

ما هم ځان د اور په لمبو وسپزو
ستا پرې نه یخیرې خوا پتنگه خوا!

ما سره چې ئې مینه بې حسابه وي
خپر دے که نری وي دنگه دنگه خوا!

سترگو نه دې زار شمه ننگیالی دي
دوي به قتلول زړونه بې جنګه خوا!

مخکښې شۀ الیاسه گنې چا به لمسولې وې
پاتي ده لیلی گورے د ډنگه خوا!

تپوس

خدایہ ستا ور کرہ دہ زہ خہ اووایم

د خان بچے دې جنتي پېدا کرو

سرئي په کانو شا مدام لگي

د خوار بچے دې لعنتي پېدا کرو

ستا د غتانو دا غت ختي بچي

لکه بیلو د مور په غېره کنبې

د زر روپو شوده د ورځې خکي

بل خوا شېرو چي په وړو چاچو

تور سرې مور له په جور ابو باندي

د ورځې درې څلور روپي اوگتي

نوزره ته مې راشي چي تپوس وکر مه

د خان بچے ولي په سوري ناست دے

او دا غريب ولي غرمو ته سوزي

بل خوا ژړا راشي په دے خبره

د ببلو سپے ولي د سرو لوني کنبې

د خوار شپرو په غوښو شخوند وهي

زه چي دا حال په سترگو وينمه نو

د وخت غټانونه مي کرکه اوشي

حکة چي دوي هډو انصاف نه کوي

نو که اجازت وي يو تپوس کومه

د کائنات خالقه وايه راته

د خوارو دا حال به بدل شي چرته

کنه هم دوي به هميشه داسې وي ؟

غزل

پہ سر ببر خیري گربوان به نئے یم
تہ چہ راگورې نو حبران به نئے یم

کہ مې د غبرو سپرلے وراں نئے کرو
گربوان مې وشلوئ خزان به نئے یم

د وطن شاپې کہ مې گل نئے کرې
سترگې مې اوباسئ باران به نئے یم

کہ د باطل د سترگو خس نئے شومہ
کافر مې گنئی مسلمان به نئے یم

ستا پہ الفت کہ خان قربان مې نئے کرو
الياس قسم خورمه انسان به نئے یم

سندرہ

ستا په تکل کښې به تر مرگه پورې ژاړمه زه
عشق به دې غواړمه زه، د زړگي سره

که تللے تللے دواړه ياره
چرتہ د ژوند په نيمه لاره
خپلې سلگۍ به درته شمارمه زه
عشق به دې غواړمه زه، د زړگي سره

که تہ رايې رايې نو راشه
راشه دلبره په خندا شه
لارې کوڅې به درته څارمه زه
عشق به دې غواړمه زه، د زړگي سره

په سترگو سترگو کښې څمار شه
ما وې مېلمه ئې لږ ايسار شه
راته ئې چغې کړلې لارمه زه
عشق به دې غواړمه زه د زړگي سره

سپرليہ

خبر په نازونو او ادا راشه
سپرليہ راشه يو حل بيا راشه

په کښې هر گل چې خندېدلې وينم
د زړه په کور مي د اشنا راشه

ستا دې په خپلو رنگينو قسم وي
پاتي چې نه شي خامخا راشه

خوشي صحرا کښې د گلونو خاطر
په شاپو کڼدو او بېديا راشه

خزان خو ډېر دې ژړولې الياس!
ته ورته خبر دې په خدا راشه

غزل

خدا ئې د سرو شونډو پرونى مې ياده شوې ده
هغه د خيالونو لېونى مې ياده شوې ده

شپه د انتظار وه خو مزه هم په کبسي ډېره وه
ادا ئې د سرو سترگو بېگانى مې ياده شوې ده

گرځي مې خيالونو کبسي والله چې مې هېرېږي نه
په خپل حسن مغروره بسا پېرى مې ياده شوې ده

ساقى ستا د نيمگري جام سرور مې نه خو بښېږي
نشه د خپلې مستې شان ځوانى مې ياده شوې ده

الياس! چې تا د زلفو سره خيال کبسي لوبولې وو
بيا جوړې نن هغه زولنى مې ياده شوې ده

غزل

نمر سپورمى کره په خلا مي کره خدايه
دے تيارو لره رنا مي کره خدايه

که د بل چا نوم په خله مي واخستلو
درته وائم چي رسوا مي کره خدايه

چي د يار په تلي پرېوخمه بي خوده
يو قطره بس د حنا مي کره خدايه

چي بدله د حسبن واخلم د يزید نه
نر سپاهي د کربلا مي کره خدايه

د باطل سترگوله سورد اور بخرے
تورو تيارو کنبې د عقبې مي کره خدايه

چي ترې ږيره شوکوم د حق دپاره
د فرعون غېږ له موسي مي کره خدايه

که وختونه د ژړا راباندي راغله
الياس ! وائي په خدا مي کره خدايه

غزل

راواچوہ چي شل شي گلہ بيا پە دې خبره
شين شود خدا نه مي اشنا پە دې خبره

مينه عبادت کنبې حساب شوې د ازله ده
زړه رانه تا ورے بس واللہ پە دې خبره

ما وي تہ به شنہ شي د خدا نه راته گلي
تا به راته وئيله بي وفا پە دې خبره

خوک ئي ډبريات خوبس دے مونږه دواړو کنبې
راخه چي خبر دے شرط کږدو ملا پە دې خبره

ما وي د هر چا سره مينه بنه ده مينه بنه ده
تا به هم کوله مي خدا پە دې خبره

الياس! ته د يار مينه نصيب شوې ده ملگرو
اور اخلي قسم دے چي دنيا پە دې خبره

غزل

پہ پی مخی دلربا باندي مئين شوم
لپونے یم پہ سودا باندي مئين شوم

دا خندا پسې ژړا وي دا متل دے
نو بيا خه له په خندا باندي مئين شوم

چې اقرار کبسي دې انکار کولو ياره
ستا په دې يوه ادا باندي مئين شوم

چې بار بار په کبسي پښتو ستايي ملگرو
په شعرونو د حمزه باندي مئين شوم

زه الياس! د خپله خانه گيله مند یم
چې له تاشان بې وفا باندي مئين شوم

(هائیکو نما نظم)

چي اوازہ د بے ننگی يي راغله
ورسره زور تعلق مي پرینودلو
په يو هندو بت خيله نه وړانیده

په راه راست يي خلق نه پوهیده
دا حل په هر چا کښي شعور راغله
ستا په وحشت درشخيله نه وړانیده

په دوه روپو دي خپل ايمان خرڅ کړو
که د ضمير سودا دي نه وه کړه
پگړی به ستا شاه خيله نه وړانیده

دا چي يو بل پسي لگيا يو مونږه
دے کښي ضرور به دچا گوته وه
صفونه بي د تيله نه وړانیده

۲۲ جنوري ۲۰۲۳ -- دمام

راز (ازاد نظم)

لکہ لعل چي پتہ مسکن کري
دکمر غير کبني دننه
داسي تا په سل پردو کبني
خان رانغبنتي دے دلبره
کله يو خاخکے د نور شے
کله ساز نغمه سندرہ
کله خپل رازونه واره
په يو دم کبني ټول افشان کړے
کله گل ته غسل ورکړے
د سحر په پاکه پرخه
کله تکه توره شپه کبني
د سپوږمي رنا خوره کړے
د دے هر څه باوجود هم
که زه وایم چي جانانه
زه تانه پیژنم اورے
نورینتیا خبره دا ده

خان مي نہ دے پيژند لے
 گني ولي به لگيا ووم
 خدايه پوهه مي په خان کرے
 چي مستي شم او سرور شم
 چي جنون شم يو ارمان شم
 بس چي مينه شم وفا شم
 لويه خدايه لويه خدايه
 بس چي ستا شم
 بس چي ستا شم

پراناگوا - برازيل ۲۰۰۷

د اختر په راتگ

يه د ماښام تيارو غرور مه کوئ
 يو نوم جوش نوم سحر به راځي
 دا خو د غم ورځې به هم تيرې شي
 د خوشحالي نه ډک اختر به راځي

غزل

ژوند له په اسباب به غزل نه وایم
نور داسی بېتاب به غزل نه وایم

وائې راته وژنم دي خه مه وایه
خنګ په اضطراب به غزل نه وایم

ویمه که جناب پري خفه کیږي نو
خیر دے په جناب به غزل نه وایم

روغه د قاتل سره مې شوي ده
بس په انقلاب به غزل نه وایم

دے مې د مرضی سندرې نه وائې
نور په دے رباب به غزل نه وایم

بي وخته حسرتونو بوډا کړے یم
اوس دي په شباب به غزل نه وایم

زيرے د اختر راباندي ته کوے
هلاله په مهتاب به غزل نه وایم

زمونږه يې خاورين کورونه وړي دي
چرته په سيلاب به غزل نه وایم

بنار مي نقاب پوشو لوتي لوتي کرو
خدايگو په نقاب به غزل نه وایم

روښانه سباؤن پکښې روښان نه دے
دهوکه ده په سراب به غزل نه وایم

تا پري ساده خلق ترهه گر کرله
اميرصیب په ثواب به غزل نه وایم

يار دي د چکوال سره ملگرے شو
الياسه په خوشاب به غزل نه وایم

۲۵ می ۲۰۲۳ دمام

غزل

خپله خاوره خپل اختيار لاسو له ورشي
خان چي اوپيژني وار لاسو له ورشي

د ميرې په رنگ وزرې پوري وشې
د کم اصلو چې اختيار لاسو له ورشي

گلستان غوندي وطن پکښې کنډر شي
د کم عقلو چې سرکار لاسو له ورشي

شخوند وهي چي د غريب سړي په غوښو
دا ظالم دي د زردار لاسو له ورشي

په فريب يې گډوي د خان د پاره
بس پارو له چي يو مار لاسو له ورشي

پند تري واخلي دومره لويه گټه اوکړي
ادب خوښو له چي زيار لاسو له ورشي

لوی الله به يې بخښې دا بي باور دے
که الياس بي گناهنگار لاسو له ورشي

۲۸ می ۲۰۲۳ دمام

غزل

خُرمے پہ نیمي شپے باندي څنگه څنگه چل اوشو
ما شان بے اسرے باندي څنگه څنگه چل اوشو

خړه شوله ځان پکښې د ځان په رنگي نه وينم
دا په ائينے باندي څنگه څنگه چل اوشو

ژوند ته پکښې نه پرېږدي ساده او پښتانه خلق
دا په زمانے باندي څنگه څنگه چل اوشو

ځان پکښې يادے خالي د ځان پکښې صفت کوے
ستا په ترانے باندي څنگه څنگه چل اوشو

اوس د راتلو گمان دي زړه ته هډو نه راوالم
دا دي په وعدے باندي څنگه څنگه چل اوشو

موده اوشوه چې خبرمو د يو بل نه دے اخستے
ستا په يارانے باندي څنگه څنگه چل اوشو

زما د مات زرگي د رغيدو سندري نه وائي
 ربابه په نغمے باندي څنگه څنگه چل اوشو

الياس ته دي د زړه پته خبره پکښې اوکړله
 دا دي په بهانے باندي څنگه څنگه چل اوشو

۲ جون ۲۰۲۳ دمام

هائيکو

څنگه به په دغه خاوره امن شي
 دلته د غريب چي حق تلفي كيده
 ډيرو ورته چينگه خوله نيولي وه

هائيکو

غرض مي دا وي چي پښتون بيدار شي
 زه په پښتو کښې ليک ته هڅه اوکړم
 بس خو ياگانې دي چي نه مي پرېردي

هائیکو

بنکاري حق پرست نه ئے
شل شل دي جوړ کړي دي
سم شلتالو نه وائے

هائیکو

دلته د قاضي په فيصلو کښې هم
قتل د انصاف کيږي په جار باندي
نو دلته زلزله به په مونږ نه راځي؟

زه يې د اولس د زړه سلطان كړمه
خوي راله يزدان داسې راكړې دے

الياس د وخت جابرته نېغ ولاړ يم
فكر راله توان داسې راكړې دے

محمد الياس

مؤسسہ جامعہ خوارزمی

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**